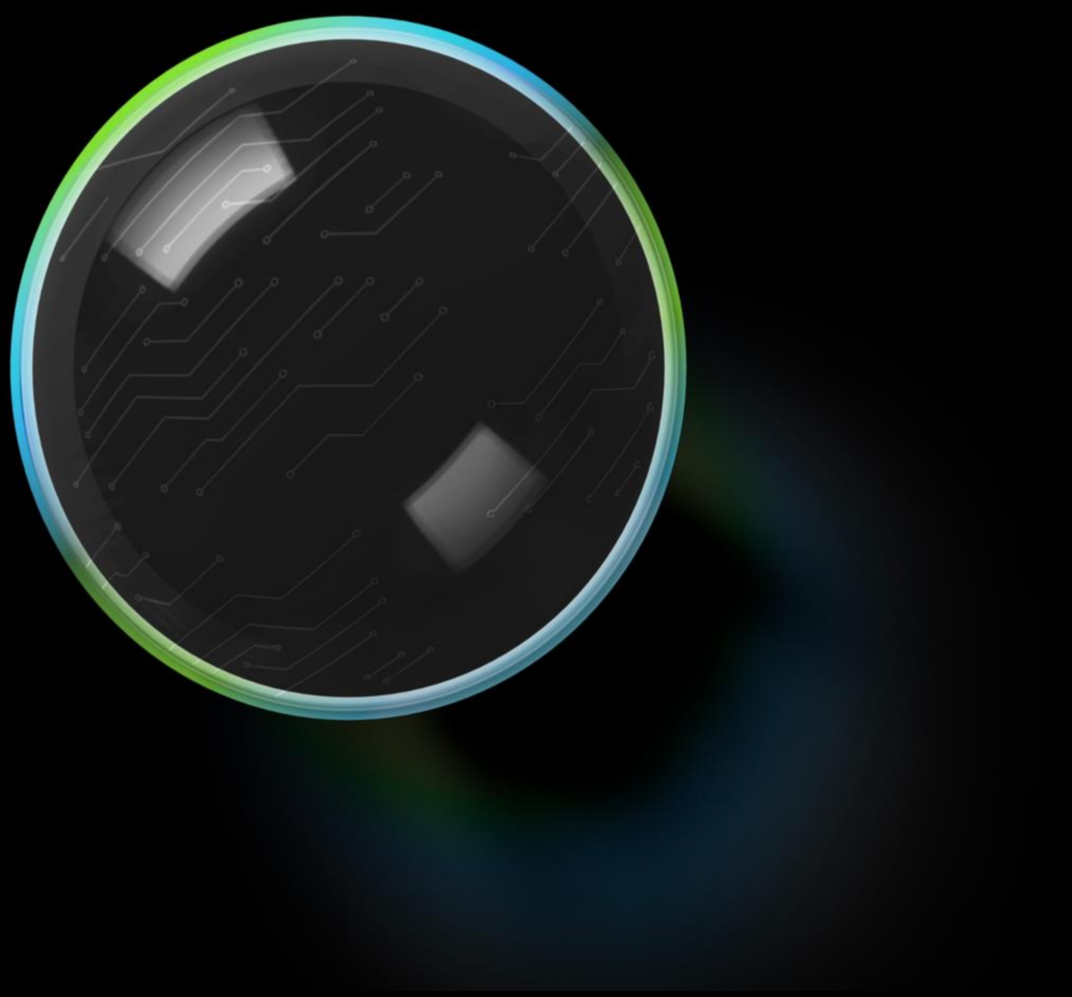

2022 Извештај за транспарентност

Deloitte ДОО Скопје

Датум на објавување: 30 март, 2023

Содржина

Изјава на раководството на Deloitte ДОО Скопје 1

Мрежата на Deloitte 2

Независност, етика, и додатни обелоденувања 21

Прилози 26

Прилог А | Финансиски информации 27

Прилог Б | Ентитети од јавен интерес 28

Прилог В | Ентитети кои не се од јавен интерес 29

Изјава на раководството на Deloitte ДОО Скопје[1]

Овој извештај ги утврдува практиките и процесите што ги употребува Друштвото за ревизија, консалтинг и даночни услуги Deloitte ДОО Скопје, во согласност со барањата од одредбите на Законот за ревизија на РСМ (*„Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 135/11, 188/13, 43/14, 138/14, 145/15, 192/15, 23/16 и 83/18 и Службен весник на Република Северна Македонија бр.122/21*).

Aleksandar Arizanov
Company Director

Сите податоци кои се наведени во приложениот извештај се однесуваат на состојбата на Друштвото за ревизија, консалтинг и даночни услуги Deloitte ДОО Скопје на 31 декември 2022 година, освен ако е назначено поинаку.

Во согласност со Законот за ревизија (Службен весник на Република Македонија бр. *158/10, 135/11, 188/13, 43/14, 138/14, 145/15, 192/15, 23/16, 83/18 и Службен весник на Република Северна Македонија бр.122/21*) Друштвото за ревизија, консалтинг и даночни услуги Deloitte ДОО Скопје изјавува дека:

- Имплементира ефективен систем за контрола на квалитет преку интерните политики и процедури за контрола на квалитетот како основа за планирање и извршување на ангажманите.
- Редовно спроведува постапки за проверка на независноста, кои се однесуваат на независноста на работата на Друштвото во однос на клиентите и ревизорските ангажмани, и потврдува дека е спроведен редовен внатрешен преглед за почитувањето и усогласеноста со независноста.
- Обезбедува континуирано професионално усовршување на лиценцираните овластени ревизори.

Александар Аризанов, Директор
Друштвото за ревизија, консалтинг и даночни услуги Deloitte ДОО Скопје

[1] Во текот на овој извештај, термините „Deloitte, ние, нас и нашите“ се однесуваат на една или повеќе од една или повеќе од Deloitte Touche Tohmatsu Limited, нивната мрежа на фирми-членки и нивните поврзани ентитети. За повеќе информации за мрежата на Deloitte, видете на страница 3 или https://www2.deloitte.com/global/en/pages/about-deloitte/articles/about-the-network.html.

Мрежата на Deloitte

Deloitte Северна Македонија: правна структура и сопственост

Deloitte ДОО Скопје е поврзан со мрежата на Deloitte преку Deloitte Central Europe Holdings Limited, фирма членка на Deloitte Touche Tohmatsu Limited. Deloitte Central Europe, заедно со Deloitte France, Deloitte Germany, Deloitte Luxembourg, Deloitte Austria, Deloitte Portugal и Deloitte Turkey е акционер во Deloitte DCE GmbH ("DCE"), што е исто така фирма членка на Deloitte Touche Tohmatsu Limited. Целта на DCE е поттикнување на соработката помеѓу акционерите како членови на глобалната мрежа на Deloitte. DCE не обезбедува никакви професионални услуги ниту се ангажира во комерцијални активности.

Друштвото за ревизија, консалтинг и даночни услуги Deloitte ДОО Скопје

Друштвото за ревизија, консалтинг и даночни услуги Deloitte ДОО Скопје во понатамошниот текст е означен како „Deloitte Северна Македонија". Deloitte Central Europe, како организација на правни ентитети под закрила на Deloitte Central Europe Holdings Limited во понатамошниот текст е означен како „Deloitte Central Europe". Deloitte Central Europe Holdings Limited има право да дава професионални услуги под името „Deloitte" кое е проширено на ентитетите на Deloitte, секое на своја територија (Deloitte Central Europe, вклучувајќи го и Deloitte Северна Македонија. Deloitte Северна Македонија извршува ревизорски услуги за клиенти во Република Северна Македонија.)

Опис на мрежата

Мрежата на Deloitte

Мрежата на Deloitte (позната и како организација Deloitte) е глобално поврзана мрежа на фирми членки и нивни соодветно поврзани ентитети кои работат во повеќе од 150 земји и територии во светот. Овие посебни и независни фирми-членки работат под еден ист бренд.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited *(DTTL or Deloitte Global)*[2]

Deloitte Touche Tohmatsu Limited е приватно, правно друштво со ограничена одговорност од Обединетото Кралство. DTTL има улога на координативно тело на своите фирми-членки и нивните соодветно поврзани ентитети со наметнување на обврска за придржување кон политиките и протоколите со една цел – промовирање на постојано високо ниво на услуги, професионално однесување и услуги низа целата мрежа на Deloitte. DTTL не дава

[2] Со исклучок на овој став, „Deloitte Global" е претпочитан термин за референца на Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

услуги на клиентите, ниту насочува, раководи, контролира или поседува удел во било која од фирмите-членки или нивните поврзани ентитети.

„Deloitte" е бренд под кој приближно 415,000 посветени професионалци во независни фирми ширум светот соработуваат за да обезбедат ревизија и уверување, консалтинг, финансиски-советодавни услуги, советување за ризици, даночни и сродни услуги на избраните клиенти. Овие фирми се членки на DTTL. DTTL, овие фирми-членки и секој од нивните соодветни ентитети ја формираат „организацијата Deloitte". Секоја фирма-членка на DTTL и/или нејзините поврзани правни ентитети даваат услуги во посебни географски области и подлежат на законите и професионалните регулативи на одредена земја или земји, во која/кои работи. Секоја фирма-членка на DTTL е структурирана во согласност со националните закони, регулативи, вообичаена практика и други фактори и може да обезбеди професионални услуги на соодветните територии преку поврзаните ентитети. Не секоја фирма-членка на DTTL или нејзините поврзани ентитети ги обезбедува сите услуги, а одредени услуги може да не бидат достапни за клиенти според правилата и прописите на јавното сметководство. DTTL, и секоја фирма-членка на DTTL и секој нејзин поврзан ентитет, се правно одделени и независни ентитети, кои не можат да се обврзуваат или поврзуваат едни со други во однос на трети страни. DTTL и секоја фирма-членка на DTTL, и нивните поврзани соодветни ентиети, се одговорни само за сопствените дела и пропусти, а не на другите. Организацијата Deloitte е глобална мрежа на независни фирми, а не партнерство или единствена фирма. DTTL не дава услуги на клиенти.

Deloitte Северна Македонија: Опис на управувачката структура - лидерство во акција

Deloitte Северна Македонија е друштво со ограничена одговорност, формирано во согласност со законите на Република Северна Македонија, со регистрирано седиште на Булевар Свети Климент Охридски бр.52-11, 1000 Скопје, и матичен број 4881427.
Раководството на Deloitte Северна Македонија е одговорно за управувањето и раководењето на одделот за Ревизија и уверување. Нивните задачи вклучуваат одобрување на локалната деловна стратегија за ревизија и уверување како и одобрување на финансиските аспекти на локалните деловни планови во Република Северна Македонија.

Оливера Андријашевиќ и Александар Аризанов се избрани за директори на неопределено време на Deloitte Северна Македонија од страна на Собирот на содружници.

Во продолжение се основачите и сопствениците на удел во Deloitte Северна Македонија:

Deloitte Северна Македонија – Собир на содружници
Deloitte Central Europe Holdings Limited, со седиште на улица Lampousas 1, P.C. 1095, Никозија, Кипар – 24% удел (3.888 ЕУР);
Deloitte d.o.o. Beograd, со седиште на улица Теразије 8, Белград, Република Србија – 25% удел (4.050 ЕУР);
Александар Аризанов, Овластен ревизор од Скопје – 51% удел (8.262 ЕУР);

Годишно осигурување од одговорност во согласност со Законот за ревизија:

Издавач на полисата: ЕУРОЛИНК ОСИГУРУВАЊЕ АД
Минимална сума на покривање: 24.600.000 МКД
Број на полиса: 130310002766/00
Период на осигурување: 01.02.2022 – 01.02.2023

Издавач на полисата: УНИКА АД Скопје
Минимална сума на покривање: 24.600.000 МКД
Број на полиса: 13001O076963
Период на осигурување: 01.02.2023 – 01.02.2024

Александар Аризанов и високото раководство ја развиваат и имплементираат стратегијата за ревизија и уверување во Република Северна Македонија, вклучувајќи ги поврзаните политики и процедури.

Раководството на Deloitte Северна Македонија е одговорно за сите активности, квалитетот на ревизијата, вклучувајќи ја и усогласеноста со професионалните стандарди и законските барања кои се применуваат во земјата. Стратегијата на Deloitte Северна Македонија е во согласност со насоките за целокупната стратегија на мрежата на Deloitte.

Друштвото за ревизија, консалтинг и даночни услуги Deloitte ДОО Скопје, е основано на 08.07.1994 година и запишано во Централниот регистар на Република Северна Македонија под ЕМБС: 4881427. Истото е заведено во регистарот на Институтот за овластени ревизори на РСМ под бр. ДР011 и поседува лиценца издадена од Советот за унапредување и надзор на ревизијата на РСМ со бр.09 од 02.07.2013 година.

Deloitte Северна Македонија е друштво кое е овластено и регистрирано за вршење на ревизија на финансиски извештаи во Република Северна Македонија. Друштвото е заведено во регистарот на ревизорски друштва на Министерството за финансии на РСМ и поседува Решение за издавање на дозвола за работа број 09-32635/1 од 28.01.2005 година.

Друштвото, во согласност со одредбите од Законот за трговски друштва го управува Собир на содружници. Управителката Оливера Андријашевиќ ги има следните овластувања кои се единствено во нејзина надлежност:

- Потпишување на договор за вработување со друг раководител;
- Утврдување на заработката на другиот управител и раководството на Друштвото, односно платата или другите приходи;
- Средства за проверка и надзор на работата на другиот раководител;
- Потпишување договори за заем, договори за доверба, договори за донации, договори за обезбедување на обврските на трети лица;
- Отворање и затворање на банкарски сметки на Друштвото;
- Промена на правата на потпис во однос на користењето на средствата на банкарските сметки на Друштвото.

Нашата цел и задача на која сме посветени: влевање доверба и сигурност

Во Deloitte Северна Македонија, нашата цел е да направиме посилно и позначајно влијание од она што се очекува од нас. За услугите за ревизија и уверување тоа значи постојан развој на ревизорскиот процес и употреба на водечка технологија, примена на различни вештини, знаења и искуства со цел да се обезбедат услуги со највисок квалитет. Се гордееме што влеваме доверба кај нашите клиенти на пазарите на капитал и што неуморно и непоколебливо работиме за подигнување на стандардите за квалитет, секогаш инсистирајќи на интегритет, независност и транспарентност. Континуирано ги развиваме вештините и капацитетите кои ќе го поддржат обезбедувањето висококвалитетни ревизорски услуги и ќе дадат водечки придонес во обликувањето на иднината на ревизорската професија.

Што носат услугите за ревизија и уверување на Deloitte на пазарите на капитал

Квалитетот на ревизијата во фокус

Посветеноста на Deloitte за квалитетот на ревизијата проникнува во сè што правиме. Независната ревизија е централен елемент на екосистемот за финансиско известување воспоставен за заштита на инвеститорите и другите заинтересирани страни, како и за промовирање на ефикасното функционирање на пазарот на капитал. Deloitte е длабоко свесен за својата обврска да обезбедува ревизорски услуги кои одговараат на тешките предизвици и сложености на сегашната средина, притоа почитувајќи ги професионалните и регулаторните стандарди. За екосистемот за финансиско известување да функционира како што е планирано, ефикасното извршување на улогата на ревизорот е од клучно значење. Deloitte е посветен да прави повеќе од едноставно исполнување на регулаторните барања и очекувања. Deloitte ги надминува очекувањата и ги поставува стандардите на извонредност за ревизорската професија. Во согласност со таа цел, ние сме непоколебливо посветени на квалитетот на ревизијата.

Клиенти за ревизија на Deloitte

Во своите напори да ги поддржи пазарите на капитал, функцијата на услугите за ревизија и уверување на Deloitte е фокусиран на ревизија на клиентите каде што му служи на јавниот интерес и каде што Deloitte има способност и капацитет да изврши квалитетна ревизија со објективност и во согласност со важечките професионални стандарди и закони и прописи, вклучително и оние кои се поврзани со етиката и независноста. Deloitte Северна Македонија воспостави детални политики и процедури за прифаќање нови клиенти и ангажмани, продолжување на соработката и проценка на ризикот од ревизорските ангажмани. Овие политики и процедури се дизајнирани со намера Deloitte Северна Македонија да ги прифати или продолжи само оние ангажмани:

- За кои е компетентен и ги има потребните вештини и капацитети, вклучувајќи време и ресурси.
- Кои ги исполнува релевантните важечки професионални стандарди и закони и прописи, вклучувајќи ги и оние кои се поврзани со етика и независност, како и проценките и размислувањата за независноста и судирот на интереси.
- За кои смета и верува дека менаџерскиот тим на клиентот дејствува со интегритет и во согласност со нашите заеднички вредности.

Нашата деловна заедница е важен аспект на нашата стратегија за услуги за ревизија и уверување и заедничките вредности кои го насочуваат нашето однесување да бидеме предводници на професијата, да им служиме на клиентите со интегритет, да се грижиме еден за друг, да поттикнуваме инклузијс и да соработуваме за да постигнеме мерливо влијание. Си го поставуваме следното прашање: со какви правни ентитети сакаме поврзување и соработка? За да одговориме на тоа прашање, подготвивме Изјава за апетит за ризик од ревизија и уверување, која служи како основа на деловната компанија која сакаме да ја одржуваме. Изјавата за апетит за ризик може да се користи како алатка за иницирање на сеопфатна дискусија за ризик и како основа врз која одлуките за прифаќање и продолжување на ангажманот може ефективно и темелно да се дебатираат. Горенаведената изјава, како што ќе се види подолу, ја дефинира културата на ризик и има за цел да обезбеди доследност во одлучувањето дали да се прифати или продолжи ангажманот: „Апетитот за ризик на портфолиото за ревизија и уверување на Deloitte ја поткрепува нашата целна агенда, потврдувајќи ги Принципите на деловно однесување, кои ги поставуваат стандардите до кои се придржуваме, каде и да живееме и работиме во светот, за да ги изградиме и одржуваме одржлив бизнис за сегашните и идните генерации. Во согласност со нашата посветеност на целта и целта и нашите активности во јавен интерес, разбираме дека преземањето одредено ниво на ризик е природна последица на водење бизнис. Со цел да обезбедиме ревизорски услуги со висок квалитет, ние проактивно го идентификуваме ризикот и управуваме со него преку процеси, политики и процедури за контрола на квалитетот за да донесуваме промислени одлуки во согласност со нашата стратегија и вредности. Ние се стремиме да имаме клиенти во нашето портфолио кои живеат и работат во согласност со нашите заеднички вредности, ги почитуваат нашите вработени, ја препознаваат општествената одговорност, и имаат за цел да обезбедат транспарентност за сите засегнати страни во екосистемот за финансиско известување. Ние се стремиме да нема клиенти без интегритет, клиенти кои се впуштаат во незаконски активности, кои го занемаруваат кредибилитетот на финансиското сметководство и известување или не се подготвени да одржуваат неопходни внатрешни контроли и поврзани процеси“.

Услуги за ревизија и уверување - иднината денес

За нас во Deloitte, исполнувањето на очекувањата е само почеток на нашите услуги за ревизија и уверување.

Посветеноста на нашите вработени за интегритет, служење на јавниот интерес и обезбедување висококвалитетни услуги во областите од најголемо значење за засегнатите страни игра централна улога во сѐ што правиме.

Ние сме лидери во поглед на квалитет и таа цел и задача ќе ја исполниме со постојано фокусирање на извонредноста како на нашите луѓе, така и на процесите и технологијата. Секој од овие основни елементи ни помага да ја реализираме нашата визија за подобра иднина, правејќи влијание кое не само што ги исполнува, туку и ги надминува очекувањата. Како изгледа? Тоа е деловна практика за ревизија и уверување која постојано се развива, користејќи брилијантни умови, ефикасни процеси и технологии од светска класа од целата наша организација, а истовремено се потпира на нашето долгогодишно искуство. Ние обезбедуваме висококвалитетни услуги на ефикасен и ефективен начин што го одржува интегритетот, гради доверба и создава вредност со фокусирање на она што е навистина важно. Трансформацијата на услугите за ревизија и уверување е многу важна промена во начинот на кој стручниот персонал на Deloitte работи во мрежата и го вклучува следново:

Начинот на Deloitte: стандардизирање на процесот на ревизија поддржан од нашата група алатки за технологија	Следење на квалитетот на ревизијата во реално време
Проширен модел за управување со таленти, кој опфаќа едукација, надградување и признанија, центри за извршност и центри за поддршка	Прилагодлива употреба на алатки и технологија за одговор на промените во опкружувањето

Постигнување на ревизорска извонредност преку трансформација на процеси, вработени и технологија [3]

Преку „Deloitte -од начин“, Deloitte го иновира начинот на кој се врши ревизијата: автоматизација за подобрување на извршувањето на заедничките задачи, аналитика за овозможување појасни и позначајни увиди во податоците и вештачка интелигенција за унапредување на човечкото откривање и решавање на проблеми. Врз основа на ова, го подобруваме квалитетот на ревизијата и истовремено создаваме побогато искуство во смисла на таленти за нашите вработени, а на клиентите им обезбедуваме рационализирана дигитална ревизија која обезбедува поголема транспарентност и подлабоко разбирање.

Во денешниот деловен свет, кој се карактеризира со брзи промени, се очекуваат иновации и примена на современи технолошки алатки, а ова очекување важи и за ревизорската професија. Денешното сложено деловно опкружување бара ревизијата да биде динамична, повеќедимензионална и да нуди јасни и значајни увиди. Потребни се важни информации во реално време. Затоа, ние мора да ја подобриме ревизијата во чекор со иновациите што нашите клиенти ги воведуваат во нивното работење и деловни процеси. Користејќи ги новите технологии и податоци, Deloitte Северна Македонија обезбедува подобро разбирање и создава поконзистентни, транспарентни и вредни услуги за ревизија и уверување. Deloitte во ревизијата вклучува брилијантни умови, ефикасни процеси и технологија од светска класа од целата нејзина организација за да даде влијание што не само што ги исполнува, туку и ги надминува очекувањата.

Ревизорите во Deloitte Северна Македонија ги унапредуваат процедурите преку поинтензивна употреба на аналитика на податоци, како и когнитивни технологии и *cloud*-базирани технологии, како што е вештачката интелигенција (*AI*). Ова е делумно последица на поголемиот степен на автоматизација и ефективност што можат да ги обезбедат таквите алатки, но и потребата Deloitte Северна Македонија да ја задржи водечката улога во примената на напредни технолошки решенија, чекор пред нашите клиенти.

Deloitte инсистира на континуирано инвестирање во развој на технологии и разновидност на мислења кои овозможуваат испорака на подобрен квалитет, разбирање и вредност за нашите клиенти и пазари. Холистичките платформи за ревизија на Deloitte, Deloitte Omnia и Deloitte Levvia, се доказ за нашата посветеност да обезбедиме дигитални,

[3] For more information about Deloitte audit innovation, please refer to Deloitte Global Impact Report.

висококвалитетни ревизорски услуги за клиенти од сите големини и нивоа на сложеност. Deloitte Omnia е *cloud*-базирана платформа за обезбедување сеопфатни ревизорски услуги за поголеми клиенти, додека Deloitte Levvia нуди поефикасна услуга за дигитална ревизија на избрани приватни компании. Понатамошен развој, проширена и широка употреба на двете решенија ќе има во текот на следните неколку години. Deloitte има и аналитичка платформа и интегриран пакет на иновативни алатки кои се поврзани во *cloud*.

Ревизија во време на големи нарушувања
Во текот на изминатите неколку години, светот доживеа период на екстремни тешкотии и несигурност, од општествените промени предизвикани од пандемијата COVID-19 до хуманитарната криза предизвикана од војната во Украина. Тие вонредни настани предизвикаа невидена брзина на промени во самата ревизорска професија. Во овој период, прв приоритет на Deloitte е безбедноста и благосостојбата на вработените. Во време на голема сложеност и економска несигурност, потребата за ревизија и услуги за уверување со највисок квалитет е од суштинско значење. Инвеститорите и акционерите повеќе од кога било очекуваат ревизорите да обезбедат доверба и објективност на пазарите на капитал**.**

И покрај ваквите предизвици на сегашното опкружување, Deloitte Северна Македонија е непоколеблива во својата посветеност на етичко однесување, интегритет, независност и транспарентност - сето тоа во служба на јавниот интерес. Ја разбираме важноста од исполнување на нашата професионална одговорност и нашата улога во влевање доверба во екосистемот за финансиско известување. На сите вработени кои обезбедуваат услуги за ревизија и уверување постојано им ја нагласуваме неопходноста од примена на следниве принципи:

- Применуваме професионален скептицизам и должна професионална грижа;
- Критички го оценуваме квалитетот на добиените ревизорски докази и дали тие докази се соодветни и доволни како одговор на ризикот;
- Донесуваме основани професионални проценки поткрепени со соодветна документација;
- Негуваме култура на консултации;
- Секогаш сме во контакт, поврзани и меѓусебно се поддржуваме.

Во ова време на постојана неизвесност, сите актери во екосистемот за финансиско известување (влади, финансиски институции, менаџмент на компании, лица задолжени за управување, ревизори и инвеститори) мора во значајна мера да ги користат проценките.

Тоа се однесува и на свесноста за зголемениот ризик од извршување на кривични дела, присуството на нови или различни фактори на ризик и можни промени во системите за внатрешна контрола. Иако постојните сметководствени рамки предвидуваат несигурности, важно е корисниците на финансиските извештаи и регулаторите сега да очекуваат поголем степен на пазарна и економска нестабилност во блиска иднина. Deloitte го поддржува издавањето регулативи и насоки од регулаторите кои ги препознаваат тековните несигурности и ја нагласуваат важноста на квалитетно обелоденување за прогнозите за идниот економски развој на компаниите. Јавноста може само да има корист од поголема транспарентност бидејќи акционерите и актерите од различните екосистеми за финансиско известување работат на подигање на свеста за важноста на овие прашања. Сето ова подразбира појасна слика за одговорноста на менаџментот, одборот за ревизија, компаниите, ревизорите, регулаторите и другите актери.

Професионалните стандарди, политиките и упатствата на Deloitte, моќната мрежа за стручни консултации и помош, упорноста и трудољубивоста, продолжуваат да бидат основата на висококвалитетните ревизии на Deloitte. Технологијата и инфраструктурата на Deloitte овозможија агилен и брз одговор на различни пречки на работното место, вклучувајќи ја и работата на далечина. Ваквиот одговор ни овозможи да продолжиме да ја зајакнуваме примената на ревизорскиот пристап на Deloitte во овој исклучително тежок период.

Трансформацијата на ревизијата во сè подинамично работно опкружување доведе до тоа Deloitte да одговори на сите потреби и барања во областа на талентите, кои се менуваат сè побргу. Ова значи и преглед и преиспитување на работните методи од претходниот период и поддршка на вработените во хибридна работна средина.

Одејќи во иднината, Deloitte Северна Македонија ќе продолжи да ги насочува своите напори за да овозможи конзистентно искуство во ревизијата прифаќајќи ги постојаните промени како од очекувањата на клиентите така и од своите вработени.

Мултидисциплинарен модел ("MDM")

Низ мрежата, робусниот мултидисциплинарен бизнис модел (MDM) на Deloitte – кој се состои од ревизија, финансиски и даночни совети, во голема мера придонесува за ревизија со висок квалитет. Овој уникатен модел намерно го поврзува широкиот опсег на професионален и стручен персонал и длабокото искуство, вештини и специјалности на Deloitte за да овозможи појасно разбирање и увид и услуги со највисок квалитет. Ревизорите се повеќе ја користат работата на експерти и специјалисти од различни области за да помогнат во оценувањето на сметководствените проценки и мерењата на објективната вредност. Ова сега е поважно од кога било, бидејќи од компаниите се бара во своите финансиски извештаи да ги прикажат несигурностите предизвикани од пандемијата COVID-19 и макроекономските фактори што следеа. Следно, се очекува во блиска иднина брзо да се зголеми обемот на известување на компаниите, каде што финансиските извештаи и обелоденувањата најверојатно ќе станат сè покомплексни поради новите барања поврзани со еколошките, социјалните и управувачките ("ESG") прашања и други значајни области. Исто така, употребата на т.н големи податоци е во согласност со напредокот на дигитализацијата во други области, така што потребата од аналитичари на податоци и ИТ експерти ќе забележи раст. Придобивките од спроведувањето на МДМ се::

- Можноста за добивање увиди специфични за одредена економска гранка или тематска област (на пр. климатски прашања, менаџмент, корпоративна стратегија итн.) од повеќе гледни точки, што им овозможува на ревизорите подобро да ги разберат деловните ризици релевантни за ревизијата.
- Непосреден пристап на ревизорската практика до специјализирани ресурси и експертиза од други деловни области. Ова го подобрува квалитетот на ревизијата бидејќи ревизорите можат да го користат знаењето и искуството на професионалните советници од други области освен услугите за ревизија и уверување.
- Разновидна организација привлекува и задржува врвни таленти.
- Достапноста на интелектуален капитал во рамките на мрежата поттикнува иновации во процесот на ревизија, во технологиите итн.
- Различни делови од нашиот бизнис постигнуваат различни стапки на раст во различни периоди на различни пазари. MDM на Deloitte обезбедува заштита од нестабилноста на пазарот што ни е важна за долгорочната одржливост на мрежата и овозможува значителни инвестиции во квалитетот на ревизијата и иновациите, дури и во време на финансиски притисоци врз бизнисот и ревизорската професија.

  Deloitte ја прифаќа можноста или можна перцепција за конфликт на интереси и затоа има јасни политики во однос на независноста и системи кои го поддржуваат реализирањето на стратегијата на Deloitte во согласност со законските и професионалните стандарди. Во некои области, политиките на Deloitte се построги отколку што налагаат професионалните стандарди и законските прописи.

Известување за еколошки, социјални и управувачки (ESG) прашања[4]

Самите основи на бизнисот брзо се менуваат, долгорочната еластичност и можноста за создавање трајна вредност се директно поврзани со усогласеноста со вредностите и очекувањата на општествената заедница. Учесниците на пазарот и актерите во поширока смисла ја нагласуваат потребата за појасно разбирање за тоа како организацијата ќе ја создаде, заштити и зголеми вредноста на компанијата со текот на времето, а особено бараат поголема транспарентност во однос на влијанието на прашањата ESG и условувањето на бизнис модел и стратегија на компаниите.

Постои зголемен интерес кај компаниите да ги вклучат климатските и другите размислувања за ESG во нивните политики и процедури за внатрешна контрола, а со тоа да ја подобрат зрелоста на системите, процесите и управувањето со климатските и другите информации за ESG. Лицата и телата одговорни за управувањето (на пример, одборите за ревизија, одборите на директори) се повеќе се свртуваат кон вклучување на размислувањата за ESG во нивните одговорности на управувањето со организациите, нивната подготвеност да известуваат за нив и спроведувањето на процесите и контролите за собирање податоци за овие прашања.

Како одговор на зголемената наведена потреба, известувањето брзо се менува со предложената дефиниција на стандарди од страна на Меѓународниот одбор за стандарди за одржливост и формулирањето на правила низ целиот свет. Дефиницијата на стандарди и правила има за цел не само да обезбеди транспарентност и конзистентност во глобалното основно известување, туку и да појасни дека информациите содржани во финансиските извештаи и информациите содржани во извештаите за одржливост заедно претставуваат параметри од суштинско значење за информирање на вредноста на компанијата.

Како што вниманието се повеќе се фокусира на овие информации, се зголемува потребата за доверба во квалитетот на откриените информации и податоци, што може да се постигне со извршување на услуги за уверување за прашањата ESG. Deloitte смета дека услугите за уверување што ги дава ревизорска куќа за информации за ESG прашања и ризици се многу корисни. Објективноста, кредибилитетот и интегритетот се квалитетите кои најмногу се ценат кај давателите на услуги за уверување, заедно со независноста, професионалниот скептицизам, посветеноста на квалитетно и соодветно образование, кои се подеднакво важни.

[4] За повеќе информации за усогласувањето на Deloitte со ESG, ве молиме погледнете на Deloitte Global Impact Report.

Подолу се дадени конкретни активности преземени од Deloitte за поддршка на спроведувањето на ревизија со највисок квалитет која соодветно ги зема предвид климатските ризици и поврзаните можности:

• Едукација на стручниот кадар на Deloitte за климатските промени и нивното влијание врз ревизорските фирми и субјектите на ревизија користејќи материјали како што се програма за курсеви за климатски промени, рамка и упатства за разгледување на климатските прашања како составен дел на ревизијата;

• Вклучување во поширокота дебата преку активна поддршка на глобалните стандарди за одржливост, помагање на телата (пет тела) да ги дефинираат стандардите за одржливост и придонесувајќи во работата на Меѓународната фондација за стандарди за финансиско известување („МСФИ") за обелоденувањата, како и активно учество во различни глобалните платформи како што се Светскиот економски форум и Конференцијата на Обединетите нации за климатски промени одржана во 2021 година („COP 26").

Deloitte ја поддржува континуираната соработка на сите учесници во екосистемот за финансиско известување кои заеднички работат на развој и имплементација на општи стандарди врз основа на кои ќе се оценуваат и обелоденуваат информациите за прашањата ESG и, врз основа на кои ќе се објавуваат услугите за уверување.

Потоа, за да помогне во постигнувањето на целите од Парискиот договор, Deloitte ја лансираше WorldClimate, стратегија за поттикнување на климатски одговорни одлуки во рамките на мрежата на Deloitte и пошироко.

Професионална обука и управување со перформансите на вработените

Културата на извонредност на Deloitte и осмислувањето на нашите образовни програми ги ставаат нашите луѓе на самиот врв. Стручниот кадар на Deloitte поседува техничко знаење и високо ниво на етика, интегритет, професионален скептицизам и објективност и го применува своето расудување и искуство посветено и страсно. Ние постојано ги подобруваме нашите вештини, знаење и искуство за да ги надминеме очекувањата и да направиме значително влијание. Deloitte е посветен на уникатно негување на таленти, развој и усовршување на нашите вработени и унапредување на нивните кариери преку создавање на средина која им овозможува континуирано учење - го подобруваме образованието за ревизија, стекнувањето вештини и нудиме флексибилни можности за развој на кариерата кои ги привлекуваат сегашните и идните ревизори. Стручниот персонал на Deloitte со себе носи разновидно образование, знаење и вештини кои ја подобруваат способноста на нашата организација да обезбеди најквалитетни ревизорски услуги. Deloitte е обединет во спроведувањето на *ALL-IN* програмата насочена кон подобрување на различноста, еднаквоста, инклузијата и иновациите. Дополнително, работната дисциплина, ефективно управување со бизнисот и развојот на единствен пристап кон ревизијата, познат како начинот на Deloitte, во основа се настојувања на Deloitte за нашите ревизии да бидат конзистентни. Deloitte води одржлива фирма за услуги на ревизија и уверување која го препознава трудот и ги наградува своите луѓе и континуирано вложува во нивната иднина.

Иницијативи во врска со едукација и професионален развој

Трансформираниот пристап на Deloitte за спроведување на ревизијата го менува ревизорското искуство на нашиот стручен кадар. На ревизорските тимови им се овозможени напредни алатки и технологии и поинтензивна примена на аналитика на податоци во рамките на работен тек, да го извршуваат ревизорскиот циклус од почеток до крај. За Deloitte, ова значи фокусирање на тоа како ангажманот се планира, извршува и управува во целиот свет, користејќи напредни техники и способности. Исто така, нуди можности за подобрување на нивните технички и професионални вештини и компетенции. На пример, следните вештини се поважни од кога и да било - подобрена анализа на податоци, управување со проекти, критичко размислување, комуникација, подобрено професионално расудување и примена на сметководствени и ревизорски принципи за поефикасно работење и реализација на подобри ангажмани. Со подобрување на нашите способности и вештини, градиме поголем степен на самодоверба и стануваме подобри проценувачи на ризик

Deloitte инвестираше значително во развојот на стратегии за управување со таленти и професионален развој и ја трансформираше нашата програма за образование за ревизија и разви нов сет на професионални знаења и вештини според хиерархиските нивоа на вработени:

- Deloitte има уникатна програма за техничка обука во областа ревизија за ревизори, дизајнирана според хиерархијата на вработените, која е динамична комбинација на курсеви предводени од инструктори, дигитални курсеви 24/7 и активности за обука во текот на работењето на работното место.
- Од целиот стручен персонал кој нуди услуги на клиентите се бара да посетува најмалку 20 часа континуирано образование секоја година и најмалку 120 часа на секои три години преку структурирани, формални програми за обука, како што се внатрешни или надворешни курсеви, семинари или е-учење, кои ги покриваат сите области на моделот на компетентност (т.е. општи компетенции, технички компетенции специфични за секоја деловна функција и компетенции во областа на специјализацијата на вработените).
- Сите професионални вработени во службата за клиенти имаат јасно дефинирани очекувања за улогата за секој вработен, а нашите стандарди за таленти ги дефинираат способностите што се бараат од практичарите на секое хиерархиско ниво.

Deloitte има и специфични можности за едукација на специјалисти од други области кои работат на ревизорски ангажмани, со што го поддржува нивното знаење и разбирање за процесот на ревизија. Ја проширивме и понудата на образовни програми од областа на услугите за уверување како одговор на растечките деловни потреби во овој домен.

Целта на програмата за професионален развој на Deloitte Северна Македонија е да им помогне на партнерите и другиот стручен персонал да ги задржат и подобрат своите професионални способности и да обезбедат конзистентност на спроведувањето на ревизијата. Како додаток во усовршувањето на работното место, Deloitte Северна Македонија нуди формални програми за континуиран професионален развој во релевантни тематски области кои се во согласност со Програмата за едукација во областа за ревизија и уверување.

Во првите неколку години, поголемиот дел од образованието на вработените се состои од задолжителни курсеви за технички теми, вклучително и методологија и процедури за ревизија, но подоцна бројот на изборни курсеви и обуки се зголемува како што индивидуалните потреби стануваат поразновидни.

Статусот на внатрешните и надворешните курсеви кои се завршени од вработен ревизор може да се следи преку автоматизиран систем за мониторинг. Континуираното образование е фактор кој се зема предвид при годишната евалуација на вработените ревизори и проценката на нивниот развоен потенцијал.

Сите овластени ревизори во Deloitte Северна Македонија континуирано ги одржуваат и подобруваат своите квалификации преку комбинација на интерни курсеви и едукативни семинари организирани од Институтот на овластени ревизори на Република Северна Македонија.

Deloitte Северна Македонија изјавува дека лиценцираните овластени ревизори посетувале професионално континуирано образование согласно Законот за ревизија на РСМ (Службен весник на Република Македонија бр. 158/10, 135/11, 188/13, 43/14, 138/14 , 145/15, 192/15, 23/16 и 83/18 и Службен весник на Република Северна Македонија бр.122/21).

Deloitte Универзитет
Deloitte активно ги поттикнува колективните знаења и вештини на својот стручен кадар преку тековни вложувања во Deloitte Универзитетот (DU). Станува збор за најсовремени центри за учење и развој, засновани на принципите на поврзување и лидерство во високо инклузивна средина за учење.[5]

Deloitte. University

Заработка на клучните ревизорски партнери
Од целиот стручен кадар се очекува да изврши висококвалитетни ревизии и тоа е услов вграден во секој дел од мрежата на Deloitte. Квалитетот на ревизијата е дел од стандардот за мерење на постигнатите резултати на секое ниво, врз основа на кој се мери целокупното постигнување на стручниот кадар.

Партнерите во Deloitte Северна Македонија се оценуваат еднаш годишно. Во зависност од резултатите од оценувањето се врши усогласување на хонорарите на партнерите, т.е. зголемување или намалување. Конкретно, евалуацијата на партнерот ги зема предвид следните фактори: квалитет докажуван со позитивни резултати од внатрешни или надворешни контроли, стручност, интегритет, професионалност, претприемачки дух, независност и усогласеност со законските прописи, стандарди и внатрешни акти.

Привлекување и задржување таленти

Сегашното деловно опкружување во однос на талентот е исклучително конкурентно, а привлекувањето и задржувањето на вработените е стратешки приоритет на Deloitte. Ги разбираме тешкотиите со кои се соочуваат нашите вработени и ја прифаќаме нашата улога во повторното поврзување што на многумина им недостасуваше.

Deloitte е фокусиран на трансформирање на искуството за талентираните вработени во областа на услугите за ревизија и уверување, што вклучува преобликување на начинот на работа со цел да се зголеми задржувањето на вработените и дополнително да се унапреди различноста, еднаквоста и инклузијата, како и општата благосостојба на вработени во Deloitte. Се стремиме да најдеме можности за заеднички да го подобриме искуството за талентираните вработени. Фокусирањето на нашите луѓе и задржувањето на врвните таленти во Deloitte само ја зголемува нашата способност да даваме најквалитетни ревизорски услуги.

И покрај бројните предизвици, во 2021 година Deloitte повторно беше награден како најпосакуван светски работодавач за професионални услуги од реномираната организација за брендирање на работодавачи Universum.

Општествено влијание

Ние веруваме дека меѓусебно поврзаните луѓе можат да придонесат за создавање иновативни решенија и да имаат трајно влијание врз актуелните прашања на нашето време. Со охрабрување и употреба на колективната сила на мрежата на вработени, клиенти, непрофитни организации и заедницата, имаме за цел да направиме трајно влијание за поголемо добро.

[5] For more information about Deloitte Universities, please refer to Deloitte Global Impact Report.

Најважниот приоритет на Deloitte – квалитетот на ревизијата во фокус

Посветеноста на Deloitte за квалитетот на ревизијата е од клучно значење за сѐ што правиме. Постојано се стремиме да ја исполниме оваа обврска, од воспоставување култура на квалитет и извонредност во целата мрежа, преку воспоставување на деловни и финансиски приоритети, до создавање на ефикасни процеси, ефективни алатки и технологии кои ги применуваме во ревизијата. Брендот на Deloitte е дефиниран со извршени ревизии со највисок квалитет и непоколеблива посветеност кон постојано подобрување на нашите системи за контрола на квалитетот. Нашите напори да се осигураме дека квалитетот на ревизијата не заостанува зад новите економски, деловни и регулаторни услови, како и технолошкиот напредок, е од клучно значење за растечката улога на Deloitte во заштитата на јавниот интерес и поддршката на ефикасното функционирање на екосистемот за финансиско известување. Брендот на Deloitte дефинира висок квалитет на ревизија и непоколеблива посветеност на постојано подобрување.

Посветеноста и односот на повисокото раководство
Културата на квалитет и извонредност на Deloitte започнува со силен став на врвот, почнувајќи од повисокото раководство и води до директорите во сите наши канцеларии и ревизорски ангажмани. Фокусот на Deloitte на квалитетот на ревизијата се манифестира преку директно вклучување на лидерите на деловните линии и преку пренесување пораки кои ја нагласуваат важноста на квалитетот на ревизијата. Инсистирањето на квалитетот на Deloitte го дефинира не само она што го правиме, туку и кои сме.

Систем за контрола на квалитет
Deloitte верува дека ефективен систем за контрола на квалитетот е од клучно значење за доследно испорачување висококвалитетни ревизорски ангажмани. Затоа, продолжуваме да правиме значителни инвестиции во луѓето, процесите и технологиите кои ги поткрепуваат процесите за контрола на квалитетот на Deloitte.

и во светот се исто така фокусирани на понатамошно подобрување на системот за контрола на квалитетот во деловните претпријатија. Во декември 2020 година, Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („IAASB“) издаде нов, ревидиран сет на стандарди за управување со квалитет, вклучувајќи го и Меѓународниот стандард за управување со квалитет („ISQM 1“) 1. Системи за управување со квалитет во согласност со ISQM 1 требаше да бидат дизајнирани и имплементирани до 15 декември 2022 година, а евалуацијата на тие системи е потребна во рок од една година по тој датум.

Ефективното спроведување на ISQM 1 е клучен дел од стратегијата за квалитет на ревизијата на Deloitte. Активностите на Deloitte за имплементација на ISQM 1 се завршени бидејќи тие се само надоградба на долгогодишните вложувања и веќе ги исполнија преземените обврски да се оди понатаму и повеќе во однос на барањата на постоечките стандарди на професијата. Deloitte Северна Македонија продолжува да работи со раководителите низ нашата фирма, како и пошироко во мрежата, за понатамошно развивање на нашиот проактивен пристап за управување со квалитетот на ангажманите што ги извршуваме - идентификување и справување со ризиците за квалитетот на ревизијата и охрабрување за континуирано подобрување во процесите на контрола на квалитетот, што добро ќе ни служи во иднина бидејќи средината во која работиме постојано се менува и станува сè посложена.

Во согласност со културата на Deloitte на континуирано подобрување и иновации, овие активности за поставување стандарди ни даваат можност да се тестираме - со испитување на оние области каде што можеме дополнително да го поддржиме и трансформираме системот за контрола на квалитетот. Квалитетот на ревизијата е секогаш пред сè и центар во сè што правиме, а процесите за следење и мерење на квалитетот играат незаменлива улога во нашата способност постојано да се подобруваме.

Независност, објективност и професионален скептицизам
Вршењето висококвалитетни ревизии бара независност, објективност и професионален скептицизам. Ова значи континуиран и конкретен фокус на клучната улога на Deloitte во заштитата на јавниот интерес, вклучително и создавање култура на квалитет каде што е најважно да се прави вистинската работа. Deloitte постојано ја нагласува важноста на улогата на ревизорите како независни оценувачи и важноста на обврската да се одржи менталитет на професионален скептицизам во текот на нашата работа. Овој пристап кон ревизијата се рефлектира во многу аспекти на политиките, методите, процедурите и обуката на Deloitte и е засилен со мерки за контрола на квалитетот и одговорност.

Пристап на ревизија
Пристапот на Deloitte кон висококвалитетна ревизија вклучува ревизорска методологија што ја споделуваат сите во мрежата на Deloitte, надополнета со алатките за ревизија што ги користат нашите професионалци за планирање, извршување, следење, преглед, документирање, заклучување и соопштување на резултатите од секоја ревизија. Пристапот на Deloitte за ревизија е поддржан од професионални стандарди и применливи законски барања.

Оваа ревизорска методологија е динамична - постојано се развива за да биде во чекор со променливите барања на инвеститорите, компаниите и другите засегнати страни. Таа препознава дека напредокот во достапноста и управувањето со големи збирки податоци и во статистичката наука се клучни за понатамошно подобрување на квалитетот на ревизиите на Deloitte. Ревизорската методологија на Deloitte се заснова на ризик, концентрирана на билансите на сметките на финансиските извештаи, обелоденувањата и основните тврдења за кои оправдано може да се очекува дека содржат материјални погрешни прикажувања.

Процеси за поддршка на вработените во Deloitte при вршење на висококвалитетни ревизии
Ресурсите што ги користи стручниот персонал на Deloitte при извршувањето на ревизијата вклучуваат алатки кои се интелектуална сопственост на Deloitte, прирачници, други материјали и практични помагала што се користат во спроведувањето на ревизијата, кои се достапни за нашите вработени во глобалната техничка библиотека на Deloitte, обемна онлајн библиотека , и на нашите платформи за **вршење на ревизијата**. Deloitte редовно издава насоки од областа на сметководството и ревизијата на нашиот стручен кадар и информира за новостите кои треба да бидат вклучени во проценката на ризикот и одговорите на ризиците со цел да се одржи и подобри квалитетот на ревизијата.

Консултации
Размислувањата за квалитетот и управувањето со ризикот се составен дел од ревизорската работа на Deloitte. Затоа Deloitte смета дека консултациите се суштински процес – процес кој помага да се идентификуваат и формулираат најсоодветните одговори на сложените прашања. Deloitte ги идентификуваше околностите каде што е неопходна консултација надвор од тимот на ангажманот за да се покаже соодветно ниво на професионално расудување и тестирање. Консултантските политики на Deloitte бараат заклучоците да бидат документирани, разбрани Основата за ефикасен и ефективен консултативен процес е инвестирањето на Deloitte во ресурси - консултанти со соодветни вештини и експертиза. Покрај формалните консултации, партнерите и тимовите за ангажман се охрабруваат да побараат помош од Тимот за квалитет на ревизија или други лица во организацијата со специјализирано знаење секогаш кога им се потребни дополнителни информации или ставови.

Предуслови за успех на Deloitte (DCS)
Посветеноста на Deloitte за квалитетот на ревизијата се рефлектира во пет основни работни принципи од клучно значење за извршување на висококвалитетни ревизорски услуги и ефективно управување со ризик. Глобалните референтни принципи обезбедуваат основа за мерење на напредокот и поттикнување на подобрување во овие клучни области, кои се следат на годишно ниво. Тоа се инвестиции во квалитет, признание и награда, квалитет и профитабилност на клиентот, обем на работа и тек и редослед на работа.

Надворешна и внатрешна контрола на квалитет на ревизијата

Следење и мерење на квалитетот на ревизијата Постојаното фокусирање на квалитетот на ревизијата е од најголема важност за брендот Deloitte. Од суштинско значење е ревизијата на Deloitte да се врши на доследен и квалитетен начин, во кој дел од светот и да се врши. Целта на Глобалната програма за следење и мерење на квалитетот на ревизијата на Deloitte ("AQMM") е да се соопштат релевантни, веродостојни и навремени информации до раководството за да се овозможи брза корективна мерка и континуирано подобрување на системот за контрола на квалитетот на Deloitte. Горенаведеното подразбира идентификација на недостатоците, како и добри практики во работењето на системот за контрола на квалитетот, како и анализа и евалуација на корективни мерки за поттикнување на подобрување на квалитетот на ревизијата.

Следење и мерење на квалитетот на ревизијата

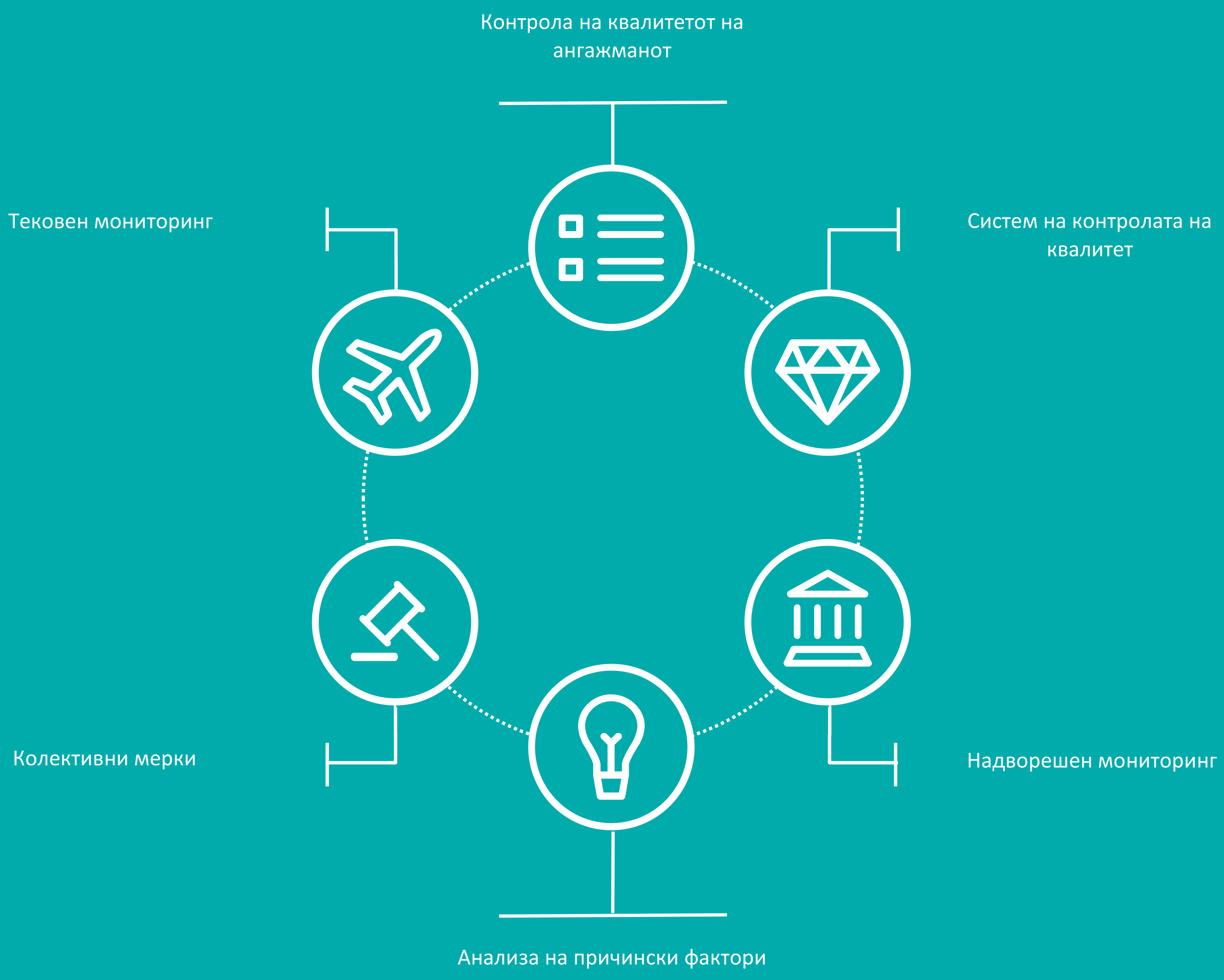

Следење на квалитетот во текот на ангажманот

Континуираното следење на квалитетот на ревизијата на Deloitte Северна Македонија вклучува активно идентификување на проблемите во ревизијата за време на самиот ангажман, со цел да се овозможат навремени решенија и примена на корективни мерки во реално време, а сето тоа се постигнува со преземање на следните активности:

- Со користење и следење на работата преку основна дијагностика, што им овозможува на партнерите и тимовите кои работат на ангажманот, како и на менаџерите одговорни за квалитетот во Deloitte Северна Македонија континуирано да го следат квалитетот на ревизијата и да ги преземаат неопходните чекори без одлагање.
- Користење на програми за специфични тематски „здравствени проверки“ кои им помагаат на Deloitte Северна Македонија и нејзините менаџери одговорни за квалитетот да го проценат напредокот на ангажманите и да ги идентификуваат потенцијалните проблематични области во ревизорските ангажмани за време на нивниот развој.
- Преку евалуација на вкупните резултати кои се следат во текот на ревизијата со цел да се утврди дали е потребна дополнителна комуникација и поддршка на тимот за ревизија во однос на примената на методологијата или нејзините промени.

Контрола на квалитетот на ангажманот

Клучните елементи на контролата на квалитетот на ангажманот (внатрешна контрола на квалитетот) се:

- Избор на ангажман врз основа на ризик и разгледување на сите важни индустриски сектори на кои Deloitte Северна Македонија им обезбедува услуги.
- Задолжителна дискусија која треба да овозможи конзистентност на наодите и проценка на ангажманот што е предмет на контрола.
- Идентификација на соодветни ресурси (во Deloitte Северна Македонија или други територии каде што се организирани операциите на Deloitte) со соодветно искуство и познавање на индустријата, вклучително и формирање на централни тимови за контрола на квалитетот на работењето.

Систем на контролата на квалитет („СКК“)

Системот за контрола на квалитетот вклучува бројни елементи како што се документирање на клучните области на процесот и контрола на СКК и процедури за тестирање на оперативната ефикасност на СКК, што подразбира извршување на сеопфатна програма за СКК. Тестирањето на СКК е составен дел од редовните активности за контрола на квалитетот. Индикаторите за квалитет на ревизијата Audit Quality Indicators („AQIs“), заедно со предусловите за успех на Deloitte, Deloitte Condits for Success ("DCS"), во употреба со други алатки за проценка, дополнително му помагаат на Deloitte Северна Македонија во развојот и спроведувањето на акционите планови во врска со квалитетот на ревизијата и известувањето за напредокот на нејзиниот пат за одржување и подобрување на квалитетот на ревизијата.

Надворешни контроли

Покрај сопственото следење на квалитетот на ревизијата од страна на Deloitte Северна Македонија, Deloitte исто така има надворешни контроли од страна на Институтот за овластени ревизори на Република Северна Македонија.
Последната надворешна контрола согласно член 19-а од Законот за ревизија (*Службен весник бр. 158/10*) е извршена во 2020 година, без констатирани забелешки. Редовната надворешна контрола започна во јануари 2023 година и сѐ уште е во тек.

Анализа на каузалност и корекција

Континуираното подобрување е од суштинско значење за културата на квалитет и извонредност на Deloitte. Разбирањето зошто се појавуваат недостатоци за време на ревизијата е од клучно значење за осмислување на ефективни активности за корекција на наодите. Кога ќе се откријат недостатоци, било со внатрешна или надворешна контрола, се преземаат мерки за да се идентификува неусогласеноста и да се направат соодветни корекции. Корективните мерки се од витално значење за континуирано подобрување на квалитетот на ревизијата и избегнување на слични наоди во иднина. Затоа Deloitte Северна Македонија создаде План за квалитет на ревизија, кој предвидува ефективно спроведување и следење на клучните приоритети за квалитет на ревизијата.

Изјава за ефикасно функционирање на внатрешниот систем за контрола на квалитет

Deloitte Северна Македонија потврдува дека нашите внатрешни контроли на квалитетот се сложени, дека тие функционираат ефективно и ни овозможуваат навремено да ги идентификуваме можните области каде што се потребни подобрувања. Постојано се стремиме да ги подобриме сите аспекти на работата и да ги користиме наодите од контролата на квалитетот, како и надворешните контроли што ги вршат регулаторите за да го подобриме и унапредиме нашиот систем за контрола на квалитетот.

Независност, етика, и додатни обелоденувања

Deloitte Северна Македонија: Независност

Воспоставува **политики и процедури за независност** врз основа на Кодексот на етика за професионални сметководители издаден од Одборот за меѓународни етички стандарди за сметководители и, каде што е потребно, стандардите за независност на Комисијата за хартии од вредност и берза на САД („SEC“) и Надзорниот одбор за сметководство на јавните претпријатија („PCAOB“)..

Врши годишен преглед на **Системот за управување со квалитет** („SQM“) и дава увид во областите и прашањата од најголемо значење.

Обезбедува **континуирана експертиза во областа на независноста** преку консултации — со што се овозможува континуирано подобрување на политиките, процедуралните резултати, алатките и активностите кои го поддржуваат бизнисот.

Користи **системи** за запознавање на стручниот кадар со компанијата која е предмет на ревизија и, од друга страна, обезбедува усогласеност со барањата за лична и професионална независност, вклучувајќи ги финансиските интереси, опсегот на услуги и одобренијата за воспоставување деловен однос.

Ја промовира **свеста за независноста** низ мрежата на Deloitte преку активно учество во работните групи за независност и лидерство, периодична кореспонденција, известувања и потсетници и преку развивање на насоки и упатства, материјали за обука и прирачници.

Независност на Deloitte Северна Македонија

Deloitte Северна Македонија применува политики и процедури осмислени да обезбедат усогласеност со сите професионални стандарди и важечките закони и прописи за независност. Овие политики и процедури се засноваат на политиката за независност на Deloitte, но се прошируваат и дополнуваат по потреба за да ги одразат локалните стандарди или политики доколку се порестриктивни од глобалните политики на Deloitte. Раководството на Deloitte Северна Македонија го нагласува значењето на усогласеноста со политиките и процедурите за независност и стандардите за контрола на квалитетот, креирањето соодветна атмосфера и култура и градењето независност и нејзината важност во професионалните вредности и култура на Deloitte Северна Македонија.

Усвоени се стратегии и процедури за да им се пренесе важноста на независноста на партнерите, другиот стручен персонал и административниот персонал, нагласувајќи ја одговорноста на секој поединец да ги разбере и исполни барањата за независност. Директорот одговорен за независност е одговорен за надгледување на прашањата за независност во Deloitte Северна Македонија, вклучувајќи го создавањето, спроведувањето, функционирањето, следењето и контролата и одржувањето на системот за контрола на квалитетот во делот поврзан со независноста.

Како дел од системот за контрола на квалитетот, Deloitte Северна Македонија го има следново:

• Утврдени одговори (во форма на политики, процедури и контроли) на ризиците за квалитет идентификувани за клучните прашања за независноста;

• Соодветни активности за редовно следење на клучните области и прашања за независност; и

• Воспоставено соодветно управување со независноста.

Клучните области и прашања на независноста вклучуваат:

• Клиенти, ангажмани и деловни односи, со имплементација на алатки за усогласеност на деловните процеси со барањата за независност, вклучително и Системот за пребарување и усогласеност на ентитети на Deloitte („DESC“) и апликација за следење на барања за услуги („SRM“);

- Финансиски односи на Друштвото и лични финансиски односи и интереси на вработените, користејќи го Глобалниот систем за следење на независноста („GIMS“);
- Работни и други односи;
- Потврди за независност;
- Консултации за независност;
- Политики, соопштенија и програма за едукација за независност;
- Прекршување на правилата и барањата за независност;
- Дисциплински мерки за неусогласеност со важечките барања за независност.

Внатрешна контрола на усогласеноста со политиките и барањата за независност беше спроведена во текот на годината, за која беше издаден извештај на 15 декември 2022 година.

DESC
Систем за пребарување на правни ентитети и усогласеност

Глобална база за пребарување која содржи информации за конкретни правни ентитети од значење за утврдување на личните и професионалните ограничувања за независност

SRM
Апликација за следење на барања за услуги

Интегрирана апликација со системот DESC која овозможува стандарден тек на работните процеси при поднесување и прелиминарно одобрување на барање за давање на услуги

GIMS
Глобален систем за мониторинг на независност

Апликација која содржи податоци за финансиските односи според релевантни индикатори за усогласеност со барањата за независност на ревизорот

Барања за партнери и стручен кадар во однос на должината на соработката со клиентите

Deloitte Северна Македонија одржува политики и процедури кои бараат ротација на клучните партнери и персоналот за ревизија. Тие се во согласност со барањата за ротација поставени за ентитети од јавен интерес како што е дефинирано во Законот за ревизија во Законот за ревизија на РСМ (*Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 135/11, 188/13, 43/14, 138/14, 145/15, 192/15, 23/16, и 83/18 и Службен весник на Република Македонија бр. 122/21*), („Ентитети од јавен интерес"). Во случај на Ентитети од јавен интерес, лицата одговорни за вршење на законска ревизија не треба да работат повеќе од седум последователни години на позиција на лиценцирани овластени ревизори. Тие нема да учествуваат во законската ревизија на Ентитети од јавен интерес пред истекот на две години по престанокот на таквата услуга. Во текот на *cooling-off* периодот од две години, клучниот партнер за ревизија нема да учествува во ревизијата на правниот ентитет кое е предмет на ревизија, да врши проверка на контролата на квалитетот на ангажманот, да се консултира со тимот на ангажманот или правниот ентитет кој е предмет на ревизија во врска со технички или прашања кои се специфични за индустријата, трансакции или настани кои на друг начин директно влијаат на исходот од законската ревизија.

Покрај тоа, потребна е ротација на друштвата за ревизија кај банките, инвестициските фондови, друштвата за управување со фондови и осигурителните компании, и тоа по пет последователни години проследено со една година *cooling-off* период во согласност со Законот за банките, Законот за инвестициски фондови и Законот за супервизија на осигурувањето. И покрај тоа што примарна одговорност на поединците кои се клучни партнери за ревизија е да осигураат дека ги исполнуваат барањата за ротација, Друштвото спроведе процес на следење, кој меѓу другите анализи на портфолија на клиентите и лицата назначени во различни улоги на законските ревизии и разгледување на соодветна надлежност, вклучува и способност, обем на работа и достапност на законските ревизори, со цел да им се овозможи на овие лица соодветно да ги исполнат своите одговорности како клучни партнери на ревизија.

Етика

Од сите вработени во Deloitte се очекува да се однесуваат во согласност со високите етички стандарди и интегритет, како што е дефинирано во Принципите за деловно однесување на Deloitte (Principles of Business Conduct, односно во Кодексот на однесување). Кодексот на однесување пропишува почитување и посветеност на етичките стандарди и во исто време ги опишува и објаснува одговорностите на секој поединец кон клиентите, колегите и општеството како целина.

Покрај Кодексот на однесување, другите клучни елементи на етичката програма на Deloitte вклучуваат програма за едукација и соопштенија и воспоставени канали за известување поддржани со дефинирани протоколи за управување со инциденти. Со цел постојано подобрување, се вршат редовни анализи на програмата и се собираат повратни информации од нашиот персонал преку годишно истражување за етички прашања.

Во Deloitte Северна Македонија етиката е управувана од Директорот за етички прашања, кој е искусен партнер со директен пристап до извршните директори и раководното тело одговорно за следење на ризиците и инсистирање на усогласеност со Кодексот на однесување..

Deloitte Северна Македонија има воспоставено политики и процедури дизајнирани да обезбедат разумно уверување дека професионалниот кадар ги исполнува релевантните етички барања.

Етичките барања за ревизорските услуги и поврзаните услуги за уверување што ги обезбедува Deloitte Северна Македонија се во согласност со барањата на Законот за ревизија. Deloitte Северна Македонија се придржува до своите политики и процедури кои се усогласени со барањата и насоките дефинирани во Кодексот на етика за професионални сметководители издаден од Одборот за меѓународни етички стандарди за сметководители, тело за поставување стандарди во рамките на Меѓународната федерација на сметководители („IFAC "). . Во ситуации кога пропишаните професионалните барања на Република Северна Македонија се порестриктивни од политиките и процедурите на Deloitte Северна Македонија, Deloitte Северна Македонија се придржува до важечките републички барања.

Deloitte Северна Македонија ја потврдува својата посветеност на етика и интегритет преку употреба на алатки за комуникација, образовни програми, процеси на усогласеност со прописите и стандардите и системи за евалуација кои се задолжителни за сите вработени. Образовните програми вклучуваат посветени содржини за прием и воведување нови вработени, унапредување на менаџери и програми за ажурирање на знаењето на секои две години. Неодамнешните курсеви се занимаваа со теми како што се признавање на сопствените грешки, лични односи на работното место, демонстрирање почит, интегритет и професионализам на социјалните медиуми итн. Сите курсеви содржат потврда од вработените дека не треба да ги покажуваат своите одговори на прашањата на своите колеги, односно дека го прекршуваат Кодексот на однесување доколку го сторат тоа. Deloitte Северна Македонија го контролира етичкото однесување на повисокото раководство и бара од сите свои партнери, другиот стручен персонал и сите вработени еднаш годишно да потврдуваат дека го прочитале и разбрале Кодексот на однесување како и дека тие се одговорни за целосна усогласеност со Кодексот.

Етиката на Deloitte

Deloitte е посветен на водење бизнис кој се карактеризира со чесност, препознатлив квалитет и високи стандарди на професионално однесување. Принципите на Deloitte за деловно однесување ги дефинираат етичките напори и очекувања на Deloitte и обезбедуваат силна основа во етичките принципи. Основите на етичката програма на мрежата се состојат од следниве елементи:

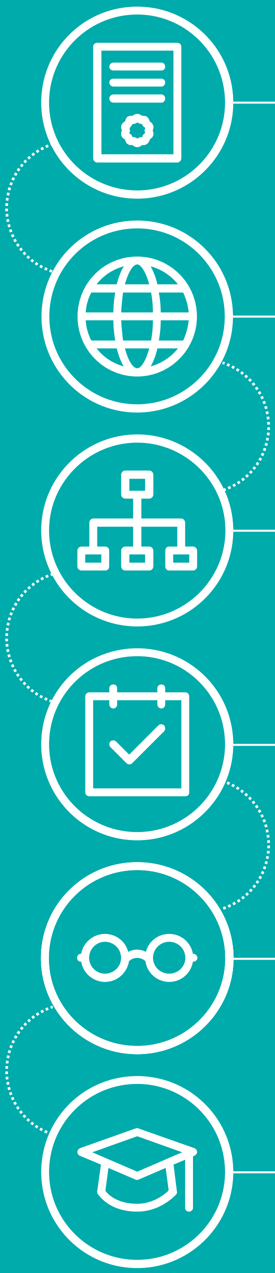

- Принципи на деловно однесување
- Политики во однос на етички прашања, вклучувајќи политики за неприменување на одмазда и политики против дискриминација и вознемирување
- Канали за известувања и протокол за управување со инциденти
- Оценка на програмата низ годишно анкетно истражување за етичките прашања
- Годишна оценка и програма за редовни контроли во работењето
- Програми за едукација и соопштенија од областа на етиката

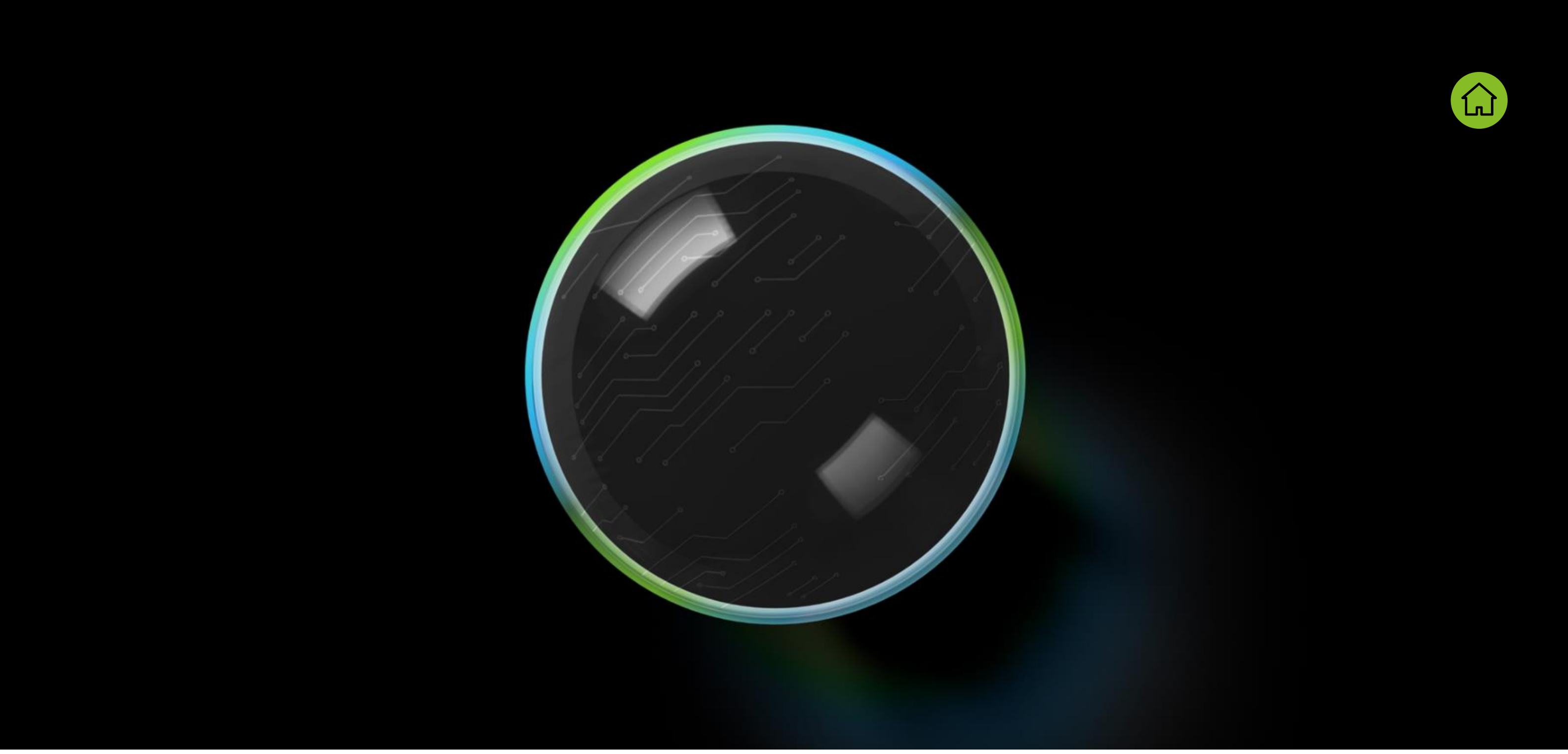

Обликување на иднината на ревизорската професија

Обезбедувањето релевантни и веродостојни финансиски и, сè повеќе, нефинансиски информации е од клучно значење и за пазарите на капитал и за поширокатa општествена заедница. Креаторите на политиките, регулаторите, инвеститорите, директорите на компаниите, претседателите на одборите за ревизија заедно со ревизорите имаат важна улога во обезбедувањето јасна и целосна слика за несигурностите и ризиците во деловниот модел за да им помогнат на корисниците да донесуваат информирани одлуки.

Неизвесноста и сложеноста ќе останат главни теми и во наредните години, предизвикани од дејството на заострените светски проблеми и брзиот развој на технологијата. Deloitte е посветен на градење значајна и значајна визија за иднината на ревизорската професија која ќе одговори на променливите потреби на општеството. Активно се ангажираме со низа други засегнати страни да се воведе иновација во ревизијата на денешницата – како и во ревизијата на иднината – со цел да се поддржи ревизијата, корпоративното управување и режимот на известување за да продолжат да служат во овозможување сигурност и доверба.

Прилози

Прилог А | Финансиски информации

Анализа на приходите на Deloitte Северна Македонија во 2022:

Приход	МКД
Услуги на ревизија на годишни и консолидирани сметки (согласно МСР)	41,401,246.99
Дополнителни услуги за уверување во квалитет (согласно другите релевантни објави на Меѓународната федерација на сметководители, прифатени и објавени во Република Северна Македонија)	308,475.00
Даночни советодавни услуги (консалтинг, интерна ревизија и други услуги)	1,326,764.99
Други неревизорски услуги	1,479,479.00
Останато	11,182,367.02
Вкупно	55,698,333.00

Прилог Б | Ентитети од јавен интерес

Ентиети од јавен интерес кај кои е извршена законска и договорна ревизија од Deloitte Северна Македонија во финансиската 2022 година:

Назив	Крај на фискалната година
АЛКАЛОИД АД Скопје	31 12 2022; 31 12 2021
КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје - ДРУШТВО ЗА ЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ	31 12 2022; 31 12 2021
КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје – ДРУШТВО ЗА НЕЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ	31 12 2022; 31 12 2021
ФРУКТАЛ МАК АД Скопје	31 12 2022
МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД Скопје	31 12 2022
САВА ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје	31 12 2022
САВА ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје	31 12 2022
ТРИГЛАВ ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје - ДРУШТВО ЗА ЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ	31 12 2022; 31 12 2021
ТРИГЛАВ ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје - ДРУШТВО ЗА НЕЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ	31 12 2022; 31 12 2021
ДС СМИТХ АД Скопје	31 12 2021
ХАЛК БАНКА АД Скопје	31 12 2021
НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	31 12 2021
ТРИГЛАВ ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје	31 12 2021

Прилог В | Ентитети кои не се од јавен интерес

Ентитети кои не се од јавен интерес, кај кои е извршена законска и договорна ревизија од Deloitte Северна Македонија во финансиската 2022 година:

Назив
ИТХР Македонија ДООЕЛ Скопје
ВИНЕРБЕРГЕР ДООЕЛ Виница
АЛКАЛОИД КОНС ДООЕЛ Скопје
НЕТЦЕТЕРА ДООЕЛ Скопје
ЛИМАК ДООЕЛ Скопје
ГЕН-И ПРОДАЖБА НА ЕНЕРГИЈА ДООЕЛ
АССЕКО СЕЕ ДООЕЛ Скопје
ПЕЈТЕН ДООЕЛ Скопје
МВМ ПАРТНЕР ДООЕЛ Скопје
ТЕЛАМОН-ЕВРОПА ДООЕЛ Скопје
ХСЕ МАК ЕНЕРЏИ ДООЕЛ Скопје
ГЕРЕСХАЈМЕР Скопје ДООЕЛ Илинден
МИКРОСОФТ ДООЕЛ Скопје
АМФЕНОЛ ТЕХНОЛОЏИ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ
ЕРИКСОН ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ увоз-извоз
ВОЛВО МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје
ТЕЛЕПЕРФОРМАНС ДООЕЛ Скопје
ТОЈОТА АВТО ЦЕНТАР ДООЕЛ Скопје
АТУ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ
H&M
ТАВ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ
НОВО НОРДИСК ФАРМА ДООЕЛ
МАГНА МИРОРС САУТ ИСТИ ЈУРОП ДООЕЛ Струга
ЕВРО ГЕЈМС ТЕХНОЛОЏИ ДООЕЛ Скопје

СТУДИО МОДЕРНА ДООЕЛ Скопје
ТЕЛЕЛИНК МК ДОО – Скопје
АД АЛАЈАНС УАН МАКЕДОНИЈА АД Кавадарци
КАМЕНИМОСТ КОМУНИКАЦИИ АД

Deloitte.

Deloitte се однесува на едно или повеќе лица на Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“), нејзината глобална мрежа на форми членки и нивните поврзани ентитети (заедно: „Deloitte Organization“). DTTL (исто така познат како “Deloitte Global”и сите негови членки и поврзани ентитети правно се посебни и независни ентитети, кои не можат да бидат обврзани или одговорни еден кон друг во однос на трети страни. DTTL и секоја DTTL членка фирма и секој поврзан ентитет се одговорни само за своите постапки и пропусти и не се одговорни за постапките на другите. Deloitte не обезбедува услуги за клиентите. За повеќе информации, посетете ја www.deloitte.com/about.

Deloitte е водечка глобална организација која обезбедува услуги за ревизија и уверување, деловен, финансиски, даночен и правен консалтинг и консалтинг за управување со ризик. Deloitte дава поддршка на најголемите светски компании (четири од петте Fortune Global 500® компании) преку глобално поврзана мрежа на фирми членки во повеќе од 150 земји. За да дознаете повеќе за тоа како приближно 415,000 професионалци на Deloitte придонесуваат, не само за успехот на клиентите, туку и за целата заедница, посетете ја www.deloitte.com.

Оваа деловна комуникација содржи само општи информации и соодветно, ниту една фрима членка на глобалната мрежа Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“) или која било од нејзините поврзани лентитети (заедно „Deloitte организација“) не обезбедува професионални совети или услуги преку оваа публикација. Пред да донесете каква било одлука или да преземете каква било акција што може да влијае на вашите финансии или бизнис, треба да се консултирате со квалификуван професионален советник.

Не се даваат никакви забелешки или гаранции (изразени или имплицирани) во однос на точноста или комплетноста на информациите во оваа комуникација, а DTTL, нејзините фирми членки, поврзани ентитети, вработени или агенти нема да бидат одговорни за каква било штета претрпена од било кое лице директно или индиректно користејќи информациите од оваа публикација. DTTL и неговите членки правно се посебни и независни ентитети.

© 2023. За информации, контактирајте го Deloitte Северна Македонија.